

Vår saksbehandler
Kari Jensen, tlf. 33412690Dokument dato
31.05.2012Deres dato
21.02.2012Vår referanse
2012/2775/AUTEDeres referanse
201201099Arkivkode
008

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

NOU 2012: 4 Trygg hjemme - brann sikkerhet for utsatte grupper - høringsuttalelse

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 21. februar 2012.

Direktoratet var representert i utvalget som utarbeidet utredningen samtidig som vi ivaretok sekretariatets oppgaver.

Utvalget har gjennomgått status for de enkelte risikogrupperne og beskrevet tiltaksmuligheter og utfordringer, og lagt fram gode forslag til styrking av brann sikkerheten for disse risikogrupperne. Forslagene samsvarer i hovedsak godt med direktoratets synspunkter og strategier utviklet over år. DSB er nasjonal brannmyndighet, og har over tid fulgt utviklingen av brannbildet nasjonalt. Vi ser at mens antall branner går ned og antallet omkomne som følge av brann de seneste årene har variert fra 82 til 46, så har andelen døde i brann i økende grad tilhørt det utvalget kaller risikogrupper, spesielt eldre som dør i brann i eget hjem.

Denne utviklingen har gått parallelt med utbyggingen av hjemmebasert omsorg, hvor vi ser to hovedlinjer; den enkelte har selv ansvar for seg og sitt, herunder brannvern og at det er mange som mottar omsorgstjenester fra kommunen hvor brann sikkerhet i liten grad omfattes.

Utvalget legger i utredningen frem forslag til tiltak som kan gjennomføres som deler av et større strategisk arbeid eller som enkelttiltak. Direktoratet støtter forslagene, men har noen kommentarer:

1. DSB mener det er viktig at arbeidet med brann sikkerhet for risikogrupper sees som en del av et større ansvarsbilde hvor samfunnets ulike aktører har delt ansvar. Hvis brann sikkerhet for risikogrupper sees på som et samfunnsproblem, og det er politisk vilje til å ta tak i utfordringene, må det gis føringer om forpliktende samordning av ansvar og ressurser mellom myndigheter og tjenesteytere innen det offentlige, private og frivillige bistandsarbeidet. Spesielt må det ligge krav til samordning i kommunene mellom helse- og sosialetaten og brann- og redningsvesenet.
2. St.meld. nr 13 (2011-2012) Utdanning for velferd, peker i kap. 5 på at "et sentralt utviklingsområde for bedre helse- og velferdstjenester er økt satsing på innovasjon og entreprenørskap. Analyser viser at personellbehovet i helse- og velferdssektoren framover vil være større enn tilgangen. Det må derfor finnes nye organisatoriske og teknologiske løsninger. Teknologi kan ikke erstatte menneskelig innsats, men kan bidra til å gjøre den mer effektiv, jf. omtale av Hagen-utvalget i Kapittel 2.1.4".
Brannvern for risikogrupper bør kunne være et sentralt område for samspill i praksis og sosialt entreprenørskap i form av bl.a. å se mulige tekniske løsninger i det brannforebyggende arbeidet. Et eksempel på dette er utvikling og bruk av mobile automatiske slukkesystemer.

3. Det vil være av avgjørende betydning for fremtidig arbeid at det stilles tydelige rammer for brann- og feiervesenets arbeid. Skal brann- og feiervesenet ha ansvar for å føre tilsyn med boliger, spesielt mot risikogrupper, må det også være et system som iverksetter de tiltak brannvesenet avdekker som nødvendige. Dette fordi personer i risikogrupperne ofte ikke selv vil være i stand til å ivareta egen sikkerhet. Legges det ikke til rette for forpliktende samordning og ressurser med helse- og sosialetaten, må det tydelig gå frem at brannvesenets ansvar begrenser seg til å drive informasjon og holdningsskapende arbeid.

Om de enkelte tiltak:

6.11.1.1.1 Forebyggende arbeid i brannvesenet

Prinsippene som nå ligger til grunn for brannvesenets forebyggende arbeid har ligget relativt fast siden 1990, mens risikoforholdene har endret seg. Med forskriftsendringer i 2002 ble det åpnet for at brannvesenet kunne risikobasere bruk av tilsynsformer og relativt store muligheter for lokale tilpasninger. Det har ikke fungert etter hensikten, brannvesenene har ikke vært i stand til å nyttiggjøre mulighetene i regelverket og direktoratet ser at omlegginger synes å kreve sterkere sentral styring, og vil ta med seg forslaget inn i videre regelverksarbeid.

6.11.1.1.2 Omprioritering av feiertjenesten

Det er viktig å utnytte den ressursen feiervesenet er på en optimal og god måte. De er kanskje den viktigste ressursen som har tilgang til det store flertall av hjem og kan nå befolkningen med informasjon og holdningsskapende arbeid. Feiervesenet er en ressurs i overkant av 600 årsverk og dette utgjør mer enn det man har av forebyggende personell i brannvesenet til forebyggende brannvernarbeid i form av bl.a. tilsyn med særskilte brannobjekter og informasjonsarbeid.

Erfaringene viser at selv med minstekrav fastsatt i lovgivningen er det vanskelig å opprettholde tilstrekkelig med ressurser i brannvesenet. Avgiften satt til feie- og tilsynstjenester overfor ildsteder har vært en målrettet avgift som har sikret feiernes arbeid med brannforebygging rettet mot piper og ildsted. Direktoratet mener man ikke bør avvikle avgiftssystemet uten å sikre annen finansiering av den forebyggende aktiviteten. Feieavgiften har en lang tradisjon og vil være meget vanskelig å erstatte. Selv med de begrensninger som ligger i feieavgiften, selvkost for feiertjenester, når brannvesenet ut til store deler av den norske befolkningen.

Feiertjenestens potensial er stort og ikke optimalt utnyttet. Ressursen kan med fordel benyttes for å nå målsetningen i St.meld. nr. 35 (2008-2009) Brannsikkerhet om færre omkomne i brann. Skal feiegebyret utvides til et gebyr for boligtilsyn bør dette vurderes opp mot gebyrpolitikken for øvrig. Så lenge det ikke er gebyr for tilsyn med særskilte brannobjekter, vurderes det som vanskelig å etablere gebyr for alminnelig tilsyn i boliger og spesielt mot personer i risikogruppen. Dagens sanksjonssystem bør også gjennomgås i forhold til hvordan avvik i boliger skal handheves. På den annen side vil det kunne være lettere å få god samordning av brannvesenets forebyggende arbeid og feiervesenets arbeid ved en mer ensartet finansiering.

6.11.3 Kunnskapsutvikling

Direktoratet har merket seg at utvalget peker på viktigheten av bedre brannetterforskning. I 2005 iverksatte Politidirektoratet en prøveordning med etatsvise etterforskningsgrupper i tre politidistrikter der brannvesen og Det lokale elektrisitetsilsyn (DLE) deltok. Evalueringen konkluderte med at dette var nyttig, men Politidirektoratet valgte å ikke instruere politimestrene i dette spørsmålet. DSB mener dette bør vurderes på ny.

For øvrig tiltrer DSB utvalgets forslag til løsninger.

DSB vil ikke være i stand til å kunne ta ny oppgaver som følge av oppfølgingen av NOU 2012:4 Trygg hjemme uten at direktoratet tilføres ekstra ressurser.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Jon A. Lea
direktør

Hans Kristian Madsen
konstituert avdelingsdirektør